

Årsmelding 2012 - kortversjonen

En veldrevet kommune-organisasjon

- Etter et halvt år i jobben som rådmann for Hamar kommune, er det mitt bestemte inntrykk at Hamar er en flott by med en veldrevet kommune-organisasjon som leverer gode og relevante tjenester til byens innbyggere og folkevalgte.

Slik innleder rådmann Martin W. Kulild årsmeldingen for 2012.

God vekst

Stor vekst i tilflytting og arbeidsplasser de siste årene, tegner godt for framtida. Hamar kommune er også i gang med en storstilt satsing på nybygg og byutvikling. Når kulturhuset med Stortorget, Ankerskogen og andre anlegg står ferdige, vil de alle understøtte vår visjon om å være "Sentrum for det mest attraktive boområdet i innlandet".

By i utvikling

Hamar kommune er og skal være en attraktiv samarbeidspartner og en tilrettelegger i byutviklingen. Kommunen har som mål at det skal bygges mellom 150 og 200 boliger i året. Det målet klarte vi ikke i 2012, men dette er et område vi fortsatt skal ha fokus på. Vi ser at gode bomiljøer og et mangfold av kultur- og fritidsopplevelser trekker innbyggere og arbeidskraft til kommunen vår. Nå er vi 29.353 som bor her og vi har nesten 20.000 arbeidsplasser innenfor kommunegrensen. Begge tallene øker noe, nesten på nivå med landsgjennomsnittet.

Ansvarlighet nødvendig

Hamar kommune er et «stort konsern» med et driftsbudsjett på to milliarder, 2600 ansatte og et investeringsbudsjett på en halv milliard kroner. Men Hamar kommune utfordres med høy gjeld (voksende) og har derfor en krevende økonomi, der god budsjett disiplin og ansvarlighet fra politisk- og administrativt hold, er nødvendig. Årsregnskapet viser et reelt overskudd på 21 millioner. Det tilsvarer omtrent 1 % og er dermed nesten «innertier» i forhold til budsjetteringen. 2012 var også et godt år for kommunen med noe høyere skatteinntekter, lavere renter og noe større overføringer fra staten enn budsjettert.

Må spare og effektivisere

Det nytter likevel ikke å hvile på laurbærene. De store investeringene gir økte utfordringer både på kort og lang sikt. Dette er knyttet til avdrag og renter, samt fremtidige vedlikeholdsbehov. Hamar kommune må derfor se på muligheter for effektivisering og innsparing for å skaffe seg nødvendig handlingsrom i årene som kommer. Nye tider stiller også nye krav, organisasjonen må takle stadige omstillinger, ta i bruk ny teknologi og tenke helhet og samordning der det er mulig.

- Vi må i tillegg bli tydeligere overfor våre brukere, slik at de vet hva vi som kommune kan tilby og hva vi ikke kan tilby av kommunale tjenester. Vi må skape realistiske forventninger og holde disse! Samtidig skal vi fortsatt jobbe for at Hamar skal være en god by å bo i, sier Martin W. Kulild.

Hamar kommune

www.hamar.kommune.no

Med suksess!

- ▶ Kronborg barnehage åpnet.
- ▶ Nytt elektronisk system for søknad om barnehageplass.
- ▶ Hamar kommune kan tilby barnehageplasser til barn utover de som har barnehagerett.
- ▶ Alle barnehagene har gjennomgått kravene til miljøfyrtårnsertifisering.
- ▶ På Solvang skole ble det satt opp paviljong med to klasserom til skolestart.
- ▶ Ipad er tatt i bruk i undervisningen i Hamarskolen.
- ▶ Hamar kommune rangert som nr. 26 i landet når det gjelder resultater på nasjonale prøver 2012.
- ▶ Samarbeid om skileikanlegg i Ankerskogen fungerer kjempebra og er et skoleeksempel på vinn-vinn.
- ▶ Hovedbiblioteket hadde i 2012 drøyt 120 000 besøk og avd. Vang ca 30 000 besøk.
- ▶ Frisklivssentralen, et lavterskel helsetilbud, ble etablert.
- ▶ Det er innført 4 måltider, inkludert varm lunsj på sykehjemmene.
- ▶ Pleie og omsorg har gjennomgått organisering og struktur på hjemmebasert omsorg.
- ▶ Bygging av 12 boligsosiale boliger i Solhellinga.
- ▶ Ny nett-tjeneste: PlanDialog
- ▶ Informasjonsbua på Østre torg har vært en suksess.
- ▶ Ny telefoniløsning og nye telefonnummer.
- ▶ 1.280 velkomstpakker sendt ut til totalt 1.892 innbyggere.
- ▶ Hamar Gårdeierselskap AS dannet.
- ▶ Omtaksering for eiendomsskatt gjennomført i hele kommunen.
- ▶ Stor økning i antall byggesaker, og lovpålagte frister er overholdt.
- ▶ Interkommunalt skattekontor etablert sammen med Stange.
- ▶ Vertskommunesamarbeid om utførelse av teknisk drift mellom Hamar og Stange kommune.
- ▶ Lesebrett og innføring av elektronisk sakskart for kommunestyret.
- ▶ Med små midler skapes grønne oaser i bybildet.

De ansatte – vår viktigste ressurs

Kommunen jobber kontinuerlig for å beholde og rekruttere de riktige menneskene. Det er i den sammenheng viktig å ha fokus på gode arbeidsplasser, et godt faglig miljø og god kontakt med de ulike utdanningsinstitusjonene.

Hamar kommune hadde registrert 1942,5 årsverk i 2012, mens antall ansatte var 2605 personer.

Mindre deltid

Bare 41 % av de ansatte jobber fulltid, og det er et uttalt ønske om å redusere antallet som jobber deltid. Den høye deltidsandelen i kommunen er en skikkelig utfordring sett i lys av at vi i framtida vil mangle arbeidskraft, spesielt i pleie- og omsorg. Det er derfor lagt ned mye arbeid for å se på arbeidskraftreservene i egen organisasjon, og hvordan man skal kunne benytte denne.

Ledelse

Rådmannen har gjennom de siste par år satt sterkere fokus på behovet for endring og utvikling av kommuneorganisasjonen. Hamar kommune fortsetter derfor sin satsing på god ledelse, og lederne har fått tilbud om coaching og støtte for å videreutvikle sitt lederskap. I 2012 ble det også foretatt en kartlegging og vurdering av ledertalenter i hele organisasjonen.

Hamar kommune vektlegger videre et godt samarbeid med de tillitsvalgte. Et godt partssamarbeid er en forutsetning for utvikling av organisasjonen og fornøyde medarbeidere.

Pleie og omsorg

Pleie og omsorg har etablert et svært godt samarbeid med utdanningsinstitusjoner. Ved hjelp av partnerskapsavtalen med Storhamar videregående skole, har man i løpet av 2012 utdannet 30 helsefagarbeidere. Videre har 20 ansatte tatt videreutdanning i regi av fagskolen. Ca. 170 studenter ved sykepleierhøgskolen har praksis i avdelingen, i tillegg til vernepleierstudenter.

Rekruttering

Som ledd i rekrutteringsstrategien, ga kommunen mange ungdommer mellom 16 og 18 år tilbud om sommerjobb i Pleie og omsorg. Prosjekt var svært vellykket og fortsetter også i 2013. Unge har også fått sommerjobb hos Kommuneentreprenøren.

Lærlingeordningen er et annet, sentralt virkemiddel i å rekruttere unge til kommunens yrker. Hamar kommune er dessuten fortsatt et aktivt medlem i Trainee Innlandet, der hovedmålet er å tiltrekke unge høyt utdannede til regionen.

Sykefravær

Sykefraværet viser en fortsatt nedgang fra 2010. Det totale sykefraværet var i 2012 på 8,16 %, og nærmer seg målet på 8,0 %. Rask og tett oppfølging i hele sykmeldingsperioden, lederopplæring med opplæring i HMS og ulike tiltak som frisksamtaler, gravideprosjekt, mestringskurs, yoga og spinning har vært aktuelle tilbud som har bidratt til økt nærvær på arbeidsplassen. Hamar kommune har også hatt avtale med eksternt bedriftshelsetjeneste (Frisk HMS) i 2 år. Deres innsats er i første rekke forebyggende. Enhetene i Hamar kommune har for øvrig stilt 124 plasser til rådighet for hospitering og arbeidsavklaring, godt i overkant av målet på 100 plasser.

Et Hamar i vekst

Hamar kommunes visjon innebærer at kommunen skal være en attraktiv kommune både for de som bor her i dag, potensielle tilbakeflyttere og helt nye innbyggere.

Vi ble 308 flere hamarsinger i 2012 og innbyggertallet i Hamar var 29.353 per 1/1-2013. Regionens folketall økte med 742 personer i 2012, og ved inngangen til 2013 bodde det 89.645 personer i Hamarregionen. Det tilsvarer en befolkningsvekst på 0,83 %. De siste 3 årene har Hamar-regionen hatt en større befolkningsvekst enn både Lillehammer-regionen og Gjøvik-regionen.

Innflytting

I 2012 hadde Hamar et fødselsunderskudd (fødte – døde) på 46 personer og netto innflytting totalt på 354 personer. Av netto innflytting utgjorde innvandring fra utlandet 274 personer, og innflytting fra resten av landet 80 personer. Til sammen flyttet 1.953 personer inn i Hamar i 2012 mens 1.599 flyttet ut.

Innvandringen fra utlandet er avgjørende for befolkningsveksten både i Hamar-regionen og landet som helhet. Per 1/1-2012 hadde Hamar 2.789 innbyggere med innvandrerbakgrunn, det vil si at omtrent hver tiende innbygger i Hamar nå har innvandrerbakgrunn. Det er derfor viktig for kommunen å lykkes i integrerings-/inkluderingsarbeidet.

Eldre og godt utdannet

Gjennomsnittsalderen i Hamar var 41,8 år ved siste årsskifte, det vil si 3 år høyere enn i landet som helhet. Hamar har med andre ord en større andel eldre enn mange andre deler av landet vårt. Litt over 7.600 (ca. 1/3) av Hamars innbyggere har universitets- eller høgskoleutdanning.

Det ble skapt hele 558 nye arbeidsplasser i Hamar-regionen i 2011. (Tall for 2012 er ikke klare). Hamarregionen er imidlertid et felles, regionalt bo- og arbeidsmarked der cirka 5.000 pendler ut og inn av Hamar kommune. De fleste pendler til/fra nabokommunene våre, men vi ser at 842 personer pendlet fra Hamar til Oslo og 239 pendlet motsatt veg i 2011.

Et godt omdømme

De siste årene har det blitt satset mye på sentrumsutvikling og utvikling av kultur- og opplevelsestilbudet, og i 2012 var byen preget av store byggeprosjekter: Kulturhuset, Ankerskogen, Tårnhagen, Hamar stadion, Strandgata og Martodden.

Kommunen er i god vekst, men må posisjonere seg for å sikre fortsatt stor tilflytting. Mye av kommunens informasjonsvirksomhet har derfor handlet om å synliggjøre utviklingsprosjektene og å skape et godt omdømme.

Utfordringer

- ▶ Gapet mellom brukernes forventninger og hva kommunen kan tilby er en konstant utfordring for flere avdelinger.
- ▶ Barnehage, skole og barnevern opplever alle økende etterspørsel etter tjenester til barn og unge med nedsatt funksjonsevne og minoritets-språklige. I skolen er det slik at ca 5 % av elevene forbruker 17 % av skolens undervisningsressurser.
- ▶ Det er en økning i antall unge mennesker (18-30 år) som har store problemer med å håndtere hverdagen og livet som helhet. Tjenester til mennesker med psykiske lidelser har hatt en stor økning fra 2011 til 2012. Økningen har vært i alle aldersgrupper mellom 18 -67 år.
- ▶ Det er stor mobilitet i elevmassen; mange elever flytter ut, men flere flytter inn. Det er hyggelig, men trykket på enkelte skoler og klassetrinn er stort. Dette gjelder spesielt Solvang, Greveløkka og Storhamar barneskoler, samt Ajer ungdomsskole. Totalt er det en økning i løpet av året med 36 elever. Mange søker om å gå på annen skole enn den de i utgangspunktet tilhører. Det er ikke mulig å innfri alle søknadene.
- ▶ Kulturskolen hadde tilbud til 286 elever i 2012 (280 i 2011), men det står fortsatt 300 på venteliste (240 i 2011).
- ▶ Antall brukere av hjemmesykepleie er relativt stabilt, men behovet for tjenester er større for brukerne i dag enn bare for 2 – 3 år siden. Det er få som ønsker å arbeide som borgerstyrt personlig assistent. For enkelte innbyggere oppleves ikke tilgjengeligheten på sykehjemsplasser som tilfredsstillende.
- ▶ "Drift" av byen kan være utfordrende med mange byggeprosjekter samtidig.
- ▶ Det er flest kvinner som er kommunalt ansatt: 78 % mot 22 % menn. Samlet sett har lønnsforskjellene mellom kvinner og menn gått noe ned fra 2010 til 2012, men det er fortsatt slik at kvinner tjener i gjennomsnitt mindre enn menn.
- ▶ Langtids sykmeldte vil fortsatt være en utfordring.
- ▶ Debatten om trasévalg for dobbeltsporet jernbane gjennom byen pågår.

Høytidelig!

Hamarprisen ble tildelt Gravdahl bokhandel. Prisen ble gitt for deres allsidige kulturtilbud i tilknytning til å drive bokhandel i byen.

Hedmarken Kulturpris er en felles kulturpris for de fire kommunene på Hedmarken; Hamar, Ringsaker, Stange og Løten. I 2012 ble prisen tildelt Anders Baasmo Christiansen.

Minnesmerket for 22. juli, utført av kunstneren Nico Widerberg, ble reist på Mjøsholmen utenfor Koigen.

Til god hjelp!

Homestart/Helsestasjonen har rekruttert 23 frivillige som yter hjelp 2 – 4 t/uke pr. familie. Totalt antall som har mottatt hjelp i 2012 er 42 familier med til sammen 88 barn.

80 barn/ unge i familier preget av samlivsbrudd/konflikt har deltatt i samtalegrupper i regi av nasjonalt prosjekt "Ser du meg."

Mobilt innsatsteam har i løpet av sine 3 første måneder hatt oppfølging av 23 ungdommer med rus/psykiske helseutfordringer.

Nav Hamar har i 2012 hatt stort fokus på ungdom gjennom samhandling mellom oppfølgingstjenesten og Nav, og gitt tilbud til mange rettighetslever.

Kjappe fakta

Om barn

Det er nå 3.158 elever i grunnskolen i Hamar. 96,3 % av barna mellom 1 og 5 år går i barnehage. 62 barn/ unge er plassert i fosterhjem.

Om boliger

Vi fikk 102 ferdigstilte, nye boliger. Disse fordelte seg slik: 36 eneboliger, 13 i tomannsboliger, 7 i kjede-/atriumshus, 36 i blokker og 10 i bo- og servicesenter. Pr. 1/1-2012 bodde det gjennomsnittlig 2,0 personer pr. bolig i Hamar.

Sykehjemsplasser

Hamar kommune har 258 sykehjemsplasser. Ca 55 av plassene benyttes til korttidsopphold. 94 % av pasientene på sykehjem i Hamar har en demensdiagnose i tillegg til andre diagnoser.

Noen tall

Hamar kommune kjøper varer og tjenester til driftsformål for ca 250 mill kr. Hamar kommunes brutto lånegjeld har økt fra 4,0 mrd kr til 4,5 mrd kr. Samlet eiendomsskatt utgjør 106 mill kr, og dette er en økning på 16 mill kr sammenlignet med året før.

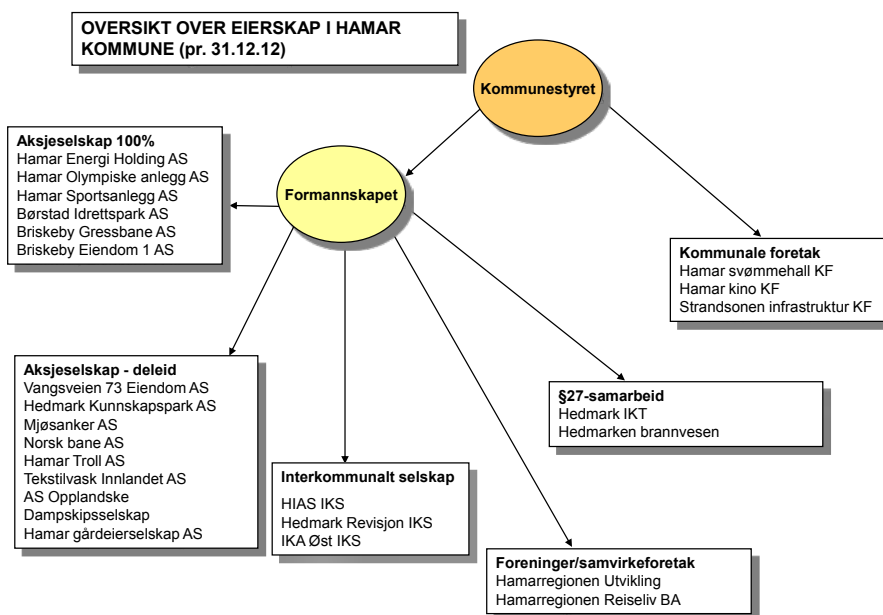
Annet

Vi kjører mer buss en før: Antall passasjerer på bybussene i Hamar økte med ca. 8 % fra 2011 til 2012. Hamar kommune fikk sin egen Facebook-profil, som ved utgangen av 2012 hadde over 430 «likes». Det ble i 2012 utarbeidet nytt verdigrunnlag for kommune-organisasjonen. De nye verdiene er åpen, modig, pålitelig og helhetlig.

Hamar kommunestyre 2011-2015

Kommunestyret består av 39 representanter. Ordfører er Morten Aspeli fra Arbeiderpartiet.

Eierskap i Hamar kommune

Hamar kommune

www.hamar.kommune.no

Servicekontoret: 62 56 30 10

E-post: postmottak@hamar.kommune.no

Postboks 4063, 2306 Hamar

Besøksadresse: Hamar rådhus, Vangsgven 51